

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMARA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... » 16.— | nyolcad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Ő szentsége a magyar katolikus tanítókhöz.

Nem a szokás, hanem a legtisztább és legbensőbb hódolat érzelme befolyásolta és indította a magyar kath. tanítóság képviselőit, a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottságát arra, hogy f. évi augusztusi közgyűlése alkalmával díszülése keretében ünnepelje X. Pius pápa Ő szentsége áldozásának ötven éves évfordulóját. Ez ünneplésünk, amely igaz és őszinte volt bensőleg, oly fényesen és hatásosan folyt le külsőleg. A kath. tanítók ezrei nevében ünneplő 100-as bizottság lelkesedéssel elhatározta, hogy a magyar kath. tanítók hódolatát föliratban juttatja gróf Zichy Gyula pécsi püspök védőelnök útján a pápai trón elé.

A díszesen kiállított albumot, mely a feliratot és az aláírásokat tartalmazta, a múlt hónapban terjesztette kegyes védőelnökünk Ő szentsége, X. Pius pápa elé. És az Egyház látható teje, szentséges Atyánk a következő legkegyelmesebb választ küldte, Merry del Val bíboros titkár útján:

Méltóságos és Főtisztelendő Úr!

Mindamag üdvözetek között, melyekkel fiúi kegyelet a most folyó ünnepségek alkalmából adózott a Szentatyának, a legkedvesebbek egyike volt az, amellyel a te kezdeményezésedre Őt felkereste a vezetésed alatt álló katolikus tanítók bizottsága. Meg van győződve Ő Szentsége, hogy nagy jóindulatra méltók ők, mert jól tudja, mily nagy reményekre jogosítja az egyházat és államot egyaránt azoknak jóirányú és serény munkája, kik hivatva vannak az ifjúság lelkébe az erényeket plántálni.

A tanítók iránt azért atyai jóindulattal viseltetik a Szentatyá, és hogy minden iparkodásuk és gondjuk arra irányuljon, hogy akiknek elméjüket művelik, lelki javakkal is elárasszák, túlaradó szeretettel adja reájuk apostoli áldását.

Kiváló nagyrabecsülésem kifejezése mellett vagyok Méltóságodnak hiva

R. Merry del Val
bíbornok.

Méltóságos és Főtisztelendő Zichy Gyula pécsi püspök úrnak, a Magyarországi Katolikus Tanítók Bizottsága védnök-elnökének.

Ime «*túlaradó szeretettel*» küldi szentséges Atyánk áldását a magyar kath. tanítóságnak fiúi kegyelettel küldött hódolásaért, mely «*a legkedvesebbek egyike*» volt azon üdvözlések között, amelyeket a jubileum alkalmából a pápai trón előtt kifejeztek.

Végtelen öröm tölti el szívünket, hogy a magyar kath. tanítók fiúi hódolata oly kedves, oly jóleső volt szentséges Atyánk előtt.

Igérjük, hogy hálánk e legkegyelmesebb áldásért az leend, hogy fokozott lelkesedéssel és hivatásszeretettel élünk szent hivatásunknak, és annak feladatait úgy az iskolában, mint azon kívül betölteni soha meg nem szününk. Tartsd meg Isten szent Atyánkat, Krisztusnak helytartóját!

Ember Károly.

Nagy nyugdíjsérelem.

Most van folyamatban az 1907. évi XXVII. t.-c. szabványai szerint fölemelt tanítói fizetések megállapítása nyugdíj szempontjából s a nyugdíjintézeti díjak kirovása minden egyes tanító terhére.

Ez alkalomból nem bírom elhallgatni azt az

igazán égbekiáltó szerelmet, mely különösen a régebbi idő óta szolgálatban levő tanítókat sújtja, a nyugdíjtörvény igazságtalan rendelkezései folytán.

Főlelem szavamat, hogy illetékes körök is tudomást vegyenek róla, s azt hiszem, hogy igazságunkat belátva, felszólalásom nem leendő az eddigi mód szerint, a süket fülek danája.

A példa legjobban világít. Ime egy belőle.

Nekem az 1893. évi XXVI. t.-c. 8. §-a értelmében, mert a tanítói jövedelem a kántoritól a hatósági összeírás szerint elválasztható nem volt, ez ideig csupán 600 koronát tett ki nyugdíjgyémem. Most, az 1907. évi XXVII. t.-c. szerint ezer korona alapfizetés és az első három korpótlék beszámításával, nyugdíjgyémem egyösszerre 1500 koronára emeltetett, s ez után tessék nekem 50%-os díj címén 450 koronát, évi rendes díj fejében 30 koronát, összesen 480 koronát befizetni.

Ez az intézkedés különösen azokat a tanítókat sújtja, kik már 1893 előtt szolgálatban voltak s 3 korpótléket azon a címen vesztenek el, hogy az előző idő nem számítható be. Ők tengődtek 15—20 éven át nyomoruságos fizetés mellett, s mivel hozzászoktak úgyis a koplakáshoz, a fennit vázolt intézkedés folytán újabb, csaknem mondhatnám elviselhetlen teher lesz vállalkra rakva.

Igen sokan vannak, kik már 40 éven felül 4—5 évet szolgáltak s öreg, törődött testükkel s kifáradt lelkükkel továbbdolgoztak, hogy legalább a III-ik korpótléket is elérjék s megélhetésük a nyugdíjban türethetőbb legyen. — Ezek most egy csomó adóssággal mehetnek a megérdemelt nyugdíjba. — Kegyelem útján fizethetik ezt a 480 koronát hosszú időn át a nyugdíjuktól levonandó részletekkel.

Tessék figyelembe venni az újabb nemzedék roppant előnyeit a régi gárdával szemben.

Első sorban nekik az összes korpótlék-fokozatok elnyerésére van meg a reményük, mire nekünk idősebbeknek már korunk folytán kilátásunk sincsen. Ezenfelül az a fiatalember, ki ma lép be a nyugdíjintézetbe 1000 koronás fizetéssel, 50 koronával eleget tett kötelezettségének. Mi annak idején a belépési díjat, 5%-ot megfizettük 600 korona után. Ez 30 koronát tett ki: most pedig a 400 korona különbözet után 200 koronát vagyunk kénytelenek fizetni, s így az, hogy ott legyünk a képzőből most kikerült tanító fokán, azért 230 koronát kell kizizadnunk; tehát ez nekünk 180 koronával többe kerül csak azért, mert korábban láttuk meg a napvilágot s hosszú időn át foglalkoztunk ezzel az országgal a magyarság számára.

Ki ne látná be, hogy ez nem egyforma mértékkel van mérve?

Nem akarok azonban falra borsót hányni, vagy indokolatlan követelésekkel állani elő, csupán ama kartársaimat akarom felhívni, kiket e szerelmes intézkedés szintén ily érdeke-

nyen sújt, hogy tömörüljünk, s méltányos kívánságainkat illetékes helyen előterjesztve, keressünk orvoslást. Felhasználom e célra a «Népnevelőt», mely nemcsak a tanítóság szellemi, hanem anyagi ügyeit is kész védelmébe venni.

Kérelmezzük azt, hogy a régi 600 s az új 1000 koronás alapfizetések között mutatkozó 400 korona nyugdíjgyém-emelkedésnél ne rovassék ki az 50%-os, hanem legföljebb az 5%-os díj, mint a most belépő tanítóknál.

Ezen pontnál még a 2—3 éves tanító is szerelmet szenved, mert ő 800 koronás alapfizetéssel vetetett föl s fizetett belépési díj címén 40 koronát; most pedig 200 kor. emelkedés után 100 koronát, összesen 140 koronát, tehát 90 koronával többet, mint a jelen évben belépő tanító.

Az 1000 koronán felül a korpótlékek által okozta nyugdíjgyém-emelkedésnél ám rovassék ki, ha már masképen nem lehet, az 50%-os visszafizetési díj. Elég sérelem és teher ez ugyan szintén, de legalább egyforma mértékkel mér öregek s fiatalnak egyaránt.

Még sérelmesebb a dolog azoknál, kiknél az 1893. évi törvény szerint a tanítói jövedelem a kántorival egyetemben kitett 800 koronát, vagy valamivel többet. Ezek sem fizeteskiegészítésért nem folyamodhattak, sem nyugdíjgyémük nem volt, két korpótlék dacára sem, nagyobb 600 koronánál. Ők az 1000 koronás minimumhoz is alig kaptak fizeteskiegészítés címén 100—150 koronát az új rendezés folyamán. Most tessék nekik 480 koronát fizetni! — Nekik tehát az új rendezés csak dolgukat szaporította a nyugták havonként való megírásával; vehetnek rá havonta bélyeget, de a nyugtára járó pénzt 2—3 évig is ott fogják az adóhivatalban, nyugdíjjarulékaik részletekben való fedezésére.

Tehát ezeknek «adtál Uram esőt, de nincs köszönet benne».

Nem tudom elhinni, hogy az illetékes körök s az országgyűlés elzárkóznának igazságos kívánságaink elől s ne segítenének rajtunk. Hisz az igazságnak minden téren kell győzedelmeskednie.

Tartsunk minden tanítói egyesületnél gyűlést e tárgyban s terjesszük ez irányban való kérelmünket sürgősen a törvényhozás elé. Ez a dolog akár rendeleti úton is megvalósítható, s nagynevű miniszterünk bizonyára fogja látni kérelmünk jogosultságát, s egyénisége garancia nekünk ügyünk sikeréhez.

Sopron-Bogyoszló. *Dominkovich János.*

Visszhang.

Örömmel láttam e lap egyik utóbbi száma vezércikkét. Mintha szivemben is ugyanazok a húrok rezegnének, melyeket Homor Imre megszólaltatott. Tudom, hogy nemcsak engem, de

még sokakat keltett föl a lelkesedés, ha nem is almunkból, de újabb munkásságra ösztönözve: *a felnőtt analfabéták oktatására*. Nem akarom e helyen lelkesítő szavait megismételni, hanem elmondom röviden a bennem keltett visszhangot és e cél elérhetésének módozatairól egy-egy gondolatomat kifejezni kívánom.

Igen! Tennünk kell. Kik volnának hivatottabbak e munkára, mint mi, magyar katolikus tanítók? — Nem tudom, hogy van-e mindenik helyen szervezve a *keresztény szabadiskola*? Ennek a keretében nagyon szépen megoldható-nak vélem e kérdést. Ha nincsen, a marosi esperesi kerületben lévők mintájára minden helyen alakítani kellene.

Ezzel nem mondom, hogy a miénk volna a leghelyesebb, de ez már megvan. — Fogjunk a munkához! Isten segédelmével kitarunk és óhajtásunk teljesedni fog. — Ismétlem, a felnőttek oktatása keretében valósítható meg a legeelszerűbben. Ennek kapcsán nemcsak az írás-olvasás (habár ez a legfőbb), de más célszerű ismereteket is elsajátíthatunk.

Alapszabályaink szerint ugyan az olvasás-írás rendkívüli tárgy, de ezt tegyük rendessé, mert ha az új választói joggal már kezdetben élni akarunk, ezt illeti meg az első hely. Hisz a szociáldemokrácia mennyire haladott! Csak mi katolikusok ne szavazhatnánk mind?!
«Itt az idő!», — munkára fel!

Mindent vallásunkért, hazánkért, Isten nagyobb dicsőségére!*

Nagyernye.

György Géza.

Történelmi érzék.

(Folytatás.)

Büszkék vagyunk multunkra, de inkább párisi rémregények, ostoba élelapok és például a dánosi cigányok gazságainak «ingerlő hatású» és «szenzációs» tárgyalását olvassuk — mohósággal, mintsem följegyeznők azt a nem mindennapi dolgot vagy eseményt, ami a saját fészünkben, saját családjunkban, a magunk faluja- vagy városában előfordult. És pedig, mint Berzeviczy Albert mondja, azért, mert ma az emberek nagy része mód fölött szereti a *változást* maga körül, kapcsolód minden után, ami új, ami divatos, ami feltűnő, ami népszerűséget szerez — azután lerombolni, elvetni siet a mult emlékeit és hagyományait. Ebben kell hát keresnünk a történelmi érzék hiányát: a multak iránti közönyben és a bennünket környező viszonyokra nézve a változás után való élénk vágyban. Csak ez magyarázza

* A felnőtt analfabéták oktatására vonatkozó tudósításoknak készségesen nyitunk teret. Kérjük t. karlarsainkat, hogy ezirányú tevékenységükről értesítsenek bennünket. *Szerk.*

meg pl. azt, hogy alig van olyan falu vagy kisváros, melynek krónikája volna.

Negyvenedik esztendeje tanítóskodom Sárvarott. E város multjának van (hézagos) története, amit a régi levelek, okiratok stb. megőrkítettek (Nádasdyak, Báthory Erzsébet, Erdősi Szilveszter János, tipografia. Nádasdy-féle főiskola, Bezerédj kuruc vezér stb.); de újabb történelmével tudtommal senki sem foglalkozik. Vajmi kevés, hiányos és nem eléggé alapos forrás az, amit majd talán idővel valaki a városháza jegyzőkönyveiből ki tud böngészni, amely jegyzőkönyvek tulajdonképpen nem is «történelmi cél»-ból íródnak. Sárvárt csak például hoztam föl.

Más nemzetekhez hasonlítva, nálunk kevés házi, családi vagy községi, városi «történet» és «emlék» maradt fenn a multból. Akárhány gyermeket és ifjat ismertem, aki édesanyja családnévét nem tudta, az öregapját-anyját még kevésbbé. Avagy kérdezzünk meg akárhány 20—30 éves ifjút, meg tudná-e mondani (értem pl. Sárvarott), hol állott 23 évvel ezelőtt a régi plébánia-ház? — mikor épült a hercegi iskola? — mikor létesült a cukorgyár, a műselyemgyár, a sajtgyár? — körülbelül hol állott Abadi Benedeknek (a mohácsi veszedelem után a legelső) könyvsajtója? — melyik évben sodorta el a Rába árvize a «Herpenyő-hidakat»? — melyik évben építették újra a mostani hatalmas hidakat? — mikor keletkeztek az új utcák? — melyik évben robbant föl a műselyemgyár? — a vasutat hányban építették? — a villamostelep mióta működik?...

Lehetséges-e megírni egy kisvárosnak történetét csak némi teljességgel vagy valószínűséggel is, ha a multak iránt nincs kegyelet; ha az eseményeket nem jegyzi föl senki: ha nem találkozik a községben legalább egy-két ember, aki «történelmi érzék»-ét hasznosítva a közérdek és a tudomány (akárhányszor a nevelésügynek is) szempontjából följegyezze és közreadja a főbb momentumokat?

Ez a *nemes cél*, ez a jó szándék lebegett mindig előttem akkor is, midőn a sárvári fiú- és leányiskola «Értesítő»-jében évről-évre röviden holmi följegyzéseket szövik bele «a tanító-intézetek történetébe», melyek, ha *ma* nem érdekesek is, de tíz húsz és több év mulva talán még azok is szívesen olvassák, akik *ma* rájuk se hederítenek, vagy fitymálólag kritizálják. Az olyan ember pedig mindig volt, lesz ezután is, mert, Berzeviczy szavai szerint, kevés bennök az igaz történelmi érzék s még kevesebb a kegyelet.

Azt mondta a tudós akadémikus, hogy a történelem is olyanformán alakul meg, mint az épület, amelyhez sokan hordanak követ, téglát, kik építeni nem tudnak; de azért kívánatos, sőt szükséges, hogy az *építőmester* (a történetíró) fölhasználja az anyagokat, amelyeket a *culágerok* hordanak össze.

Minden tanító közreműködhetik a történetírás

munkájában az ő szűk körében; a történelmi érzéket pedig növendékeinkben, ifjainkban ápolni és fejleszteni szerény véleményem szerint kötelességünk. Csak akarni kell, — módunkban áll es elég alkalmunk van reá.

Barabás György.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhathatóság és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

A Szent István-Társulat rendes tagjainak könyvilletménye. A múlt évben új rendszert kezdett a Szent-István-Társulat a rendes tagjainak járó könyvilletmény kiadásában. Nem adott vaskos, nagy munkákat, hanem kis könyvecskeket, s eltért régi szokásától e könyvecskek tartalmát illetőleg is. Ezekkel a kis terjedelmű munkákkal beállott annak a harcnak, mely a keresztény világnézet és ellenségeink között folyik, első tűzvonalába. Ezek a kis könyvek ugyanis csupa aktuális, folyton és mindenütt vitatott kérdéseket tárgyalnak s utbaigazítást nyújtanak a katolikus híveknek a szellemi harcok tenyelyét alkotó kérdések helyes megítélésére. A múlt év kísérlete pompásan bevált. Több érdemes munka mellett a magyar szociológiai irodalomnak két gyöngye is napvilágot látott e sorozatban: *Probászka* Ottókar és *Gresswein* Sándor könyvecskei. Az idei sorozat nem méltatlan folytatása a tavalyinak. Mind a két könyv fontos kérdéseket tárgyal. *Notter* Antal a *szabadakarat* nagyfontosságú, sokat vitatott és sok tévtannal elhomályosított kérdésében mutatja meg a katolikus álláspontot, *Jehlička* Ferenc pedig megvilágítja a társadalmi kérdések megoldását célzó filozófiai és szociológiai rendszereknek s az etnikának kapcsolatát. *Notter* könyve sok tévelygőt utbaigazíthat, *Jehličkaé* pedig egyenesen nélkülözhetetlen mindazoknak, akik próbálkoznak a szociális bajok orvoslásával, akiknek érző szívét s tervező agyát foglalkoztatja e világ sok nyomorúságainak kérdése. Nincs a magyar irodalomban könyv, mely Marx elméletére nézve — pedig most ugyancsak sok kérdés megoldása forog e körül — jobban eligazítaná az olvasót e műnél, de olyant is keveset ismerünk, mely világosabban mutatná a legújabb kor szociológiai rendszereinek betegségeiben a még jó katolikusoktól sem elítélt angol és német filozófiai és közgazdasági elméletek örökségét. Alap gondolatát, hogy a szociális megújulás csak a keresztény megújulásban lehetséges fel, minden ellenvetést eleve lehetetlenné tevő bizonyossággal domborítja ki. A Szent-István-Társulat új rendszerű rendes tagsági illetményeinek most már második évi sikere minden ajánlásnál szebben beszélő argumentum ezen vallásos és hazafiás intézmény támogatására. A rendes tagsági illetményhez tartozik e könyvecskéken kívül a nyári hónap kivételével minden hó elsején megjelenő s dr. Mihályfi Akos egyetemi tanár által szerkesztett *Katolikus Szemle*, a tagsági díj pedig egy esztendőre 10 korona. Jelentkezni lehet a Szent-István-Társulat igazgatóságánál. (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.)

A Szent-István-Társulat pártoló tagjainak ezévi jutaléka. A nép nevelésével tudatos gonddal törődő társulatunk öt évvel ezelőtt alapította a pártoló tagság osztályát, hogy minél könnyebb úton juttathasson a magyar nép kezébe kitűnő könyveket. A pártoló tag évi két korona összegért tanulságos, de emellett élvezetesen megírt négy könyvet kap évről-évre, ami a mai

drága világban szinte hihetetlenül hangzik. Az első illetmény egy naptár, amelyről általános az a vélemény, hogy ennél szebb és tartalmasabb népies naptárunk nincs. Változatos, érdekes, elmés. A pártoló tagok illetményének legbecesebb része azonban a *Szettek élete* első kötete. Érezhető hiányon segít e könyv kiadásával a Szent-István-Társulat, mert könnyen kezelhető, rövidebb előadású *Szettek élete* nem állott az érdeklődők rendelkezésére. E könyvet az ifjúsági könyvtárak számára is melegen ajánljuk. Az anyagiakba merülés korszakában rá kell mutatnunk a *telkiben erősek* diadalmas seregére, amire ifjúságunk amnyira rászorul. Ugyancsak alkalmas az ifjúság számára *Öveges* Kálmán *Új kis tükör* című füzeté is, — az előző években megjelent füzetekkel együtt. E füzetek a természet tüneményeit, a fizika körébe eső jelenségeket lebilincselő élelénkséggel, tréfával fűszerezett előadásokban ismertetik és valóban számíthatnak az ifjúság érdeklődésére. Már tisztán falusi embereknek való *Horváth* E. János füzeté, *«A kisgazda útmutatója»*. Kiemeljük e füzetnek eleven, törőlmetszett magyarosságát. Mindazok, kiknek alkalmuk van a néppel érintkezniök, nagy jót cselekszenek, ha a Szent-István-Társulat pártoló tagságának hasznos és páratlanul olcsó vállalatát megismertetik vele.

Pásztorjátékok. Szent karácsony főszege és egyúttal kedves költészetet árasztó ünnepe alkalmából katolikus iskolák, ifjúsági egyesületek, népkörök pásztorjátékokat szoktak rendezni, úgy a gyermekek, mint a felnőttek épülésére. Fődolog persze, hogy jó pásztorjáték álljon rendelkezésre. E tekintetben feltétlenül hasznos dolgot művelt a Szent-István-Társulat, midőn egész sereg új pásztorjátékkal kedveskedett a katolikus közönségnek. Mind válogatott jó darabok, mind olvasásra érdemesek, mind előadásra hatásosak. A darabokban előforduló énekek legnagyobb része költára van szedve. A Szent-István-Társulat ilyenmű kiadványainak egyik célja, hogy a karácsonyi színelőadásoknak szép szokását életben tartsa. Lapunk mult számának irodalmi rovatában közöltük e pásztorjátékok teljes jegyzékét, melyet a kártársainknak ismételtén szíves figyelmükbe ajánlunk.

A nemi probléma (Sexualis Pedagogia). Gyakorlati tanácsok az erkölcsös nevelésre és a korai érzékiség leküzdésére. Tanferfiak és szülők részére írta *Kemény* Ferenc reáliskolai igazgató. 127 lap, ára 1 korona. Azok a kérdések és problémák, melyeket a szerző szövé tesz, nem mai keletűek ugyan, de felette intensiven foglalkoztatják társadalmunkat. Ezért nagyon kapóra jön ez a mű, melynek szerzője egyik legtermékenyebb pedagógiai írók, akinek hivatottságot a felvetett kérdésekben már az a körülmény is bizonyítja, hogy az «érzékiség elleni küzdelem» néven nem csupán itthon, hanem a külföldön is. *Kemény* Ferenc ebben a könyvében sok évi tanulmány és megfigyelés eredményeit összegezte rövid népszerű előadásban. A szerző, jóllehet a külföldi gazdag irodalmat felhasználja, egészen eredeti, egységes művet ad, mely mindvégig szem elől tartja a honi viszonyokat. Az összes tényezőkkel szemben nagy követeléseket támaszt, de óvakodik a túlzásoktól. *Kemény* munkája merész szókimondásával bizonyára nem egy ellenmondást is fog kelteni, de mindenképen érdemes arra, hogy a legszélesebb rétegekben vegyenek róla tudomást. Megrendelhető a Szent-István-Társulattól.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállit s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Iskolai könyvtárak. *Balás Lajos* roznói püspök, aki egyházmegyéjében folyton a felszínen tartja az ifjúsági könyvtáraknak szociális viszonyaink közt napról-napra nagyobb jelentőségű ügyét, legutóbbi körlevelében idevonatkozólag a következőképpen rendelkezik: A népiskolai ifjúsági könyvtárak országos szervezése alkalmával kiadott 2962/1904. eln. számú vkmin. rendelet, valamint a könyvtárak szervezésére vonatkozó Utasítás kötelességévé teszi az egyes iskolák igazgatótanítóinak, hogy az ifjúsági könyvtárak forgalmáról az iskolai év végén a kir. tanfelügyelőnek jelentést tegyenek, kiemelve ebben a könyvtár állapotát, gyarapodását, forgalmát; megemlítvén a leggyakrabban kért s legkedvesebb olvasmányokat, a gyermekek olvasó kedvére, egyes ifjúsági művekre, vagy általában az ifjúsági irodalomra vonatkozó megfigyeléseiket, észrevételeiket. E rendelet kiadása óta több mint három esztendő telt el s azóta az ifjúsági könyvtárak országos szervezése is beterveztvén a vkmin.-hoz, kétségtelen, hogy a tanítóság jelentései alapján oly sokoldalú vonatkozásban érdekes s minden tekintetben oly fontos az az anyag, melyre a jelentések kiterjeszkednek, hogy egybevetésük alapján belőlük minden valószerűség szerint oly fontos következtetések lennének vonhatók, hogy beható s szakszerű tanulmányozásuk már ez okból is kívánatos. A nagym. vallás- és közokt. minisztériumnak ez érdekében f. évi 76.800. sz. a. kiadott rendeletére támaszkodva Szepes vármegye kir. tanfelügyelője f. hó 30-ig kéri az ifjúsági könyvtárak forgalmáról szóló jelentések beszerzését. Felhívom ennélfogva a Szepes vármegye területén főnökségem alatt álló iskolaigazgató lelkészeket, hogy az iskoláikhoz tartozó ifjúsági könyvtárakról szóló kimutatásainkat a fentiekhez képest a jelzett határidőig a vármegyei kir. tanfelügyelőséghez közvetlenül betervezzék. *Megjegyzem, hogy az ifjúsági könyvtárak szervezéséről az 1905 évi XI. k. körlevél 2149 és XV., 3013., valamint a múlt évi XVIII., 4437. számú egyházhatalmi rendeletek szólnak. Ajánlom újból e helyütt is azok megszüntetését.* Roznói, 1908. november.

A temetési búcsuztatásokkal való visszaélés. (Hozzászólás.) Örömmel ragadom meg a «Népnevelő» tekintetes szerkesztője által nyújtott alkalmat, hogy a búcsuztatás kérdéséhez én is hozzácsójjak. Bizony a búcsuztatás nem egyéb, mint a régi korból ránk maradt idejétmúlt izléstelen szokás, amely a falusi nép életébe annyira bevette magát, mint akárcsak a halotti-tör. Nehéz is lesz belenyúlni, mert a népnél óriási a konzervativizmus, a maradiság, görcsösen ragaszkodik ősi szokásaihoz és kétségbeesetten küzd minden újítás ellen, mely őt régi megszokott szokásaiban háborgatná. Az *Egyházi Közlöny*-ben megjelent közlemény szép szokásnak nevezi a búcsuztatást. Egyáltalában nem vagyok képes felfedezni benne a szépet. De nem is természetes. Ha a búcsuztatás létjogosultságról van szó, akkor helyesebb volna beszéd alakjában eszközölni. De mi köze van az éneknek a búcsuztatáshoz? Hiszen a temetési szertartás nem opera-előadás. A «Circumdede-rem» fölségesen szép melódiájával be van fejezve a temetés, nincs arra szükség, hogy megfoglaljuk. A búcsuztatás a mód jele, versengés, fitogtatás: kinek telik jobban. Azon halott családját megszólják, hol pl. búcsuztató helyett «Jézusomnak kegyelméből» általános ismert gyászének énekeltek. — Hát annyit sem érdemelt meg? (t. i. a búcsuztató) — hangzanak a megszólások. A búcsuztatás temetésre pedig mennek, mint a színelőadásra. A tulajdonképeni cél, a kegyelet — láthatatlan. Más oldalról tekintve a dolgot, valamint a szólóhegedű, a szóló ének is csak úgy szép, ha az csakugyan szép, ellenkező esetben szánalmas vergődés az éneklő részéről, kinos nyugtalanság a hallgatóság részéről, fokozódik a botrány a vegyes felekezeti helységben, hol a más vallásúak kizárólag bíráltni mennek. Azt felelhetné valaki, hogy az ne menjen kántornak, akinek nincs hangja. Hiszen sok kántor csak kényszerűségből kántor is, mert nem kap tisztán tanítói állomást, de meg a kántortanítói állomás rendszeren jobban javadalmazott, azonkívül a zenei tehetség nem mindig halad párhuzamban a jó hanggal.

A búcsuztató helyett helyesebb ismert egyházi gyász-éneket alkalmazni, mert így a kántornak segíthet a temető lelkes, segíthetnek a hívek s ha több torokból száll az ének, tagadhatatlanul impozánsabb. Félreértések kikerülése végett megjegyzem, hogy egyáltalában nem gondolok az iskolás gyermekeknek a temetési énekekben való részvételére, mint az a *keresztény* atyánkfiamnál van szokásban, mert az a felhőket ostromló sivalkodás egyszerűen-iszonyú... A mai intelligens tanító gárda valóban a legkellemtlenebb funkciójának tartja és tekinti a búcsuztatást, melyért sok éretlen viccet kell lenyelnie, mert ez a szereplés jórészt hasonlít a ma már csak népszínműben élő rigmust gyártó lakodalmi kántor-alakhoz, valljuk meg őszintén a búcsuztató kántor a falu látványossága közé tartozik... A földoloz az, hogy a búcsuztató nem tartozik a temetési szertartáshoz, lévén az csak a módosak kiváltsága. S ha már az életben nem lehet érvényt szerezni az egyenlőség elvének, legyünk egyenlők a szemfödő alatt, teljesen egyenlő szertartás tartatván a szegény és gazdag felett... Tudom, hogy a búcsuztatónak egyszerre való kiküszöbölése lehetetlen, mert a kántorok ily jövedelemről, különösen ott, hol fizetésének nagy részét képezi, le nem mondhatnak, azonkívül a hívek is ragaszkodnak a búcsuztatáshoz: de a józilis nevében tegyünk legalább annyit, hogy ne énekeljük ki a halott hozzátartozóinak nevét, mert pl. ezt: «Kópis Sára jó hitvesem» kikerülhetjük így: «Felejthetetlen hitvesem» stb. Ami a terjedelemre vonatkozik, azon is lehet segíteni azáltal, ha a szülőket, nagyszülőket, avagy a gyermekeket, unokákat összefoglalva egy-egy versben: a rokonokat, komákat, szomszédokat hasonlóképpen egy-egy versben búcsuztatjuk. Így a nagy családdal rendelkező halott búcsuztatója sem lenne 7—8 versnél hosszabb. A díjazást is helyesebb volna függetlenül a temetési stólától egyszer és mindenkorra 6—8—10 koronában megállapítani, ami természetesen a körülményektől függ, mint esetről-esetre versenkint alkudozni. Itt még a temetési szertartás egy másik igen kellemetlen részét, az utcai éneket, amely városokban már divatból kimenőfélben van, emlitem meg. Ez ott, ahol a temető messze van a helységtől, télen levett kalappal kísérve a koporsót, valóságos merénylet az egészséges ember ellen. Hány kántor kapott ilyen alkalommal halálos hülést, hagyván maga után özvegyet és árvát. Bizony a búcsuztató kérdésével helyes lenne ennek a szabályozása is! Asszonyvására. *Székelgy Gyula*, kántortanító. — (Hozzászólás.) Örömmel olvastam, hogy az immár elfajult halotti búcsuztatások ellen végre az első lépés megtétel. Üdvözlöm az «Egyházi Közlöny»-t, mint ezen eszme felvetőjét, a «Népnevelő» mint úttörőt s az egyházi szellem harcosát, mely hasábjain alkalmat nyújt nekünk az avult és komikus rendszer elleni felszólalásra. Igenis itt az ideje, hogy az illetékes egyhm. hatóságok böles beavatkozással véget vessenek ezen minden komolyságot nélkülöző s az egyházi szertartásokat egészen háttérbe szorító, a művelt világot valóban megkacagtató szokásoknak. Egy ilyen mostanában divó falusi búcsuztató eléneklése alatt a hozzá nem szokott városi egyén jól mulat és agyonnevetheti magát, pedig a komoly aktus alatt az ellenkezőjére van az ember elkészülve. Mily ellentét! A gyönyörű melabús gregorián dallam után egy cifra nevektől hemzsegő, néha teljesen üres tartalmú ponyva verselésből összefereelt fakalmány következik, melynek se vége, se hossza: se füle, se farka. Miként lehetne e szokást megszüntetni? Egyszerre semmiesetre sem, miután a hirtelen változás egyrészt érzékenyen sujthatna néhány olyan családost kántort, kinek ez a legjobb mellékjövödelme, másrészt a nép haragja szintén első sorban feléje fordulna. Ismerve a falusi életet, ezt tapasztalatból állíthatom. Tartsunk tehát átmenet! Hogyan? Csekélységem véleménye szerint tiltsák el az illetékes egyházmegyei hatóságok, hogy további intézkedésükig a szokásos temetési búcsuztatásoknál a nevek kienekeltsenek, mert épen a nevek alkalmazása teszi a búcsuztatót komikussá és ezáltal sértik az egyházi szellem komolyságát. Ilyen vagy hasonló intézkedésen

a nép is könnyebben megnyugszik s a kántorok sem veszítenek. Nehány év múlva pedig — midőn a kántorok anyagi helyzete remélhetőleg annyira jobbra fordul, hogy nem lesznek többé rászorulva a búcsuztatók jövedelmére — beszüntethetők egészen a szóban forgó búcsuztatók s helyükbe léphetnek az e célra szolgáló szebbnél-szebb egyházi temetési énekek, melyekben nincs hiány. E tekintetben csatlakozom i. t. *Giczy* Vince úr, sopronnemeti kartársam álláspontjához. Ami engem illet, a legközelebbi temetésem alkalmával a búcsuztatókat a nevéket kihagynom. Próbálják meg e módszert k. kartársaim is. Ne tartsanak attól, hogy népszerűségüket ezáltal tan elvesztik. Az egyház szelleme lebegjen szemünk előtt s ezen szellemen haladjunk a korral! *Piliscsaba, Brenner Tivadar*, kántortanító.

Prohászka püspök az ürömi róm. kath. iskola megáldásán. Bizonyára soká lesz emlékeztetőben az ürömieknél a november 8-iki szép ünnepnap. Ekkor áldotta meg *Prohászka* püspök az újjáalakított elemi iskolát és újonnan épült róm. kath. óvodát, amelyek *Miller József* plébános ügybuzgalmát és a község lelkes népének alázatosságát dícsérik, kik minden csábításnak és igéretnek ellenállva, megóvták iskolájuk katolikus jellegét, sőt iskolájukat meg is bővítették. Különösen nagy ami örömnök, hogy a katolikus magyar kultúra ezen hátyajaja erősödött, mert ez alkalommal nyújthatott a Katolikus Iskolaegyesület első alkalommal segélyt katolikus iskolának. Vajha a magyar társadalom átértene azt, hogy ahát az iskola, azé a jövő, aszerint cselekedne is. Akkor a keresztény magyar nemzeti kultúrát az Iskolaegyesület révén, mihamarább régi virágzása fokára emelhetnék. Az iskoláügy fontosságának voltát *Prohászka* püspök személyes megjelenésével tüntette ki. Tíz órákor fényes segédlettel a püspök misét monlott. Mise után az egész község az új óvoda és megnagyobbított iskola elé ment, melyet maga a püspök áldott meg. A megáldás után a község buzgó óvónője igen szépen sikerült ünnepélyt rendezett a kis apróságokkal. Öröm volt hallani, hogy a kis sváb fiúk és leányok milyen tiszta magyarsággal szavaltak hazafias költeményeket s oly tüzzel énekeltek a magyar nótákat, mint akármelyik alföldi magyar községben, végül szépen imádkoztak. Az óvónő legszebb jutalma lehet a szép ünnepély sikere s a fópáztori elismerés. Az ünnepély után dr. *Prohászka* Ottókar püspök az ő hatalmas szónoki erejével fejtegette gyönyörű beszédében a katolikus iskola fontosságát. Meg van győződve, hogy nyomdát mindenkinek a szíve megrezeg a kis ártatlan szívék ily lelkes kitérésén, mely lelkesedésnek vezéreszméje: hit és hazaszeretet. Jól tudjuk, hogy a magyar nemzetnek erőteljes, tiszta erkölcsű nép kell. Azonban azt nem kapjuk készen a földre, azt is úgy kell ápolni, nevelni, mint az Isten többi teremtményét. Ehhez olyan védőpajzs kell, amilyen az iskola. *Öröm tölti el a lelkeket, hogy tetlünk calamit, tettünk nagyot!* Emeltünk oltárt, templomot az eszmék forgatagában vajdó lelkeknek. Köszönetet mond azért a pátronusnak: *József főhercegnek*, a község buzgó plébánosának és mindazoknak, kik sok és nagy áldozatot hoztak a nép mű létrejötténél, különösen kiemelve *Bell Miklós* gyáros hitbuzgalmát és önzetlen áldozatkészségét. Ezért mást nem adhat az ember, mint tiszteletet, nagyrabecsülést és szeretét. Ez a legnagyobb adomány, mely a lélek bensejéből fakad. Midőn mellére tűzöm a pápa által adományozott «Pro ecclesia et pontifice» érdemkeresztet, őszinte örömmel teszem ezt, hogy dolgozzék továbbra is a keresztény társadalom római mezején, mely különösen Magyarországon igen háládatlan tér. Ne várja az érdem elismerését, hanem mindig a nemes céllal tartsa szem előtt. *Bell Miklós* meghatottan mondott még hálás köszönetet a szép kitüntetésért, mire az ünnepély véget ért.

A tanítók szavazati joga. A választói reformról való vita folyamán egyesek fölvetették azt a panaszt, hogy míg a száz korona adót fizető földművesnek három szavazata lesz, addig a tanítók csak két szavazattal fognak rendelkezni. Ez tévedésen alapszik. A tanítóképzők is azon tanintézetek közé tartoznak, amelyeket

az érettségi bizonyítvánnyal egyenrangú iskoláknak minősítenek. Így minden tanítónak természetesen három voksot biztosít az *Andrássy-féle* tervezet.

Halalozás. *Zselcznyik Ignác* turdossini volt róm. kath. kántortanító életének 85. évében, 57 évi tanítói működés után, nyugalmazásának 3-ik évében, november hó 8-án elhunyt. A boldogult példaképe volt az igazi néptanítónak. Kötelességtudó, de szerény, jutalmat, kitüntetést nem váró, önzetlen munkása volt a népoktatás ügyének. Áldás emlékére!

Szerkesztői üzenetek.

F. D. Sebes. A nyugdíjintézetbe való fölvételért benyújtott folyamodványhoz a következő okmányok csatolandók: 1. keresztlevél, 2. oklevél, 3. az összes szolgálati bizonyítványok, 4. díjlevél, illetve kinevezési okmány. A folyamodványra, mely a vallás- és közoktatásügyi miniszterre címezve a tanfelügyelő útján nyújtandó be, egykoronás bélyeg ragasztandó. A mellékletekre, amennyiben nem volnának bélyegkötelesek, 30 filléres mellékleti bélyeg szükséges. — **G. F. Kláng.** 1. A tanítótestület saját kebeléből választ képviselőt az iskolaszékbe. Megválasztható a testületnek bármely véglegesített tagja, kinevezésnek vagy választásnak az iskolaszék részéről itt nincs helye, mert ez a testület autonóm joga. Hármuk közül az képviseli a testületet, aki legalább két szavazatot kapott. Az iskolaszéki jegyzőt nem a tanítótestület, hanem az iskolaszék választja saját kebeléből. Ha a választás a testület képviselőjére, tehát a tanítóra esik, ez köteles a jegyzői tisztséget elfogadni és legalább egy évig viselni. 2. A kántorság ügyében forduljon csak felettes egyházmegyei hatóságukhoz. 3. A tanítói javadalom részleges vagy teljes megváltoztatása még üresedés esetén is csak az illetékes hatóság jóváhagyásával történhetik. — **B. T. Piliscsaba.** **S. I. Nagymányok.** Hozzászólásaikat közöljük — **D. J. Sopron-Bogyoszló.** Az ügyet mi is közérdekmek és sürgősnek tartjuk. Siettünk közreadni. Azonban a sérelem orvoslását csak nagyobb és hosszabb mozgalom eredményeként várhatjuk. — **P. A. Semmifele** iskolánál sincs joga az igazgatónak a tanítót arra kötelezni, hogy az elégtelen osztályzatot nyert tanulót a felsőbb osztályba írja be, csupán mivel a felsőbb osztályban 4—5 gyermekkel kevesebb van. — **B. L. Gyarak.** Köszönő sorait egyenest a Szent-István-Társulathoz juttattuk. A Társulat egyik főfeladata a kath. tanügy istápolása, ezt bőkezűen és állandóan teljesíti is, egyedüli viszonzásul törekvéseinek támogatását remélvén. És ezt a reményt nekünk kath. tanítóknak erőnkhez képest valóra is kell váltanunk. Üdvözlét! — **B. J. Galgamácsa.** Amint terünk engedi, cikkét közzélni fogjuk.

Felelős szerkesztő: **Ember Karoly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Berenesfalura kántortanító kerestetik. Jövedelme 800 kor. Kiegészítés kérelmeztek. Folyamodni nov. 25-ig lehet. 663 1—1

A **kirvai** (Esztergom m.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állás üres. Javadalma: 1000 kor. készpénz, természetbeni lakás. Pályázók kérvényeiket küldjék főtiszt. *Preininger Emil* plébános, iskolaszéki elnökhöz

Kirva (Észtergom m.) p. Tinnye. Határidő nov. 27. Pályázhatnak nők és férfiak. Német nyelv tudása szükséges. 644 1—1

Ipolyvarbón egy osztálytanítói állás betöltendő. Fizetése 1000 kor., lakás és kertiletmény. A kérvények Ipolyvarbóra a plébánia hivatalhoz küldendők *nov. 30-ig.* 650 1—1

A **nagybárcányi** kántortanítói állomásra *december 3-ára* pályázat hirdetik. Javadalmazása 6 hold szántó-föld a hivek által művelve, 1/4 hold rét, mely körül a sarjúkaszálláson kívül minden munkát a hivek teljesítene, 4 hold legelő és 2 hold erdő után fajzasi illetmény a közönsben. Párber címen 70—75 pozsonyi mérő rozs és mérőnként 84 fillér. Községtől 27 kor. 20 fillér és 22 kor. 80 fillér osztásútesért. Stóla és alapítványokból 60—70 korona. Saját használatára 4 öl keményfa és 3 öl az iskolafűtésre. 398 korona államségély. Lakása két padlót szobából, konyha, kamra és istállóval. Kérvények bezárólag december 1-ig a nagybárcányi róm. kath. iskolaszékhez címzendők. Személyes megjelenés a választás napján megejtendő próbára kívántatik. Nagybárcány, u. p. Sámsonháza (Nógrád m.). Vasutállomás Tar, egy óra távolságra Nagybárcánytól. *Neszméry Gáspár* plébános. 652 1—1

Csanádi egyházmegye.

A **dettai** (Temes m.) róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: a hitközségtől 200 korona, 320 korona évi lakáspénz, 42 korona évi tinta- és irodaátalány, államségélyből 800 korona; 420 korona az iparostanulók oktatásáért és 10 korona írószerátalány. Az állást *december 15-én* kell elfoglalni. Pályázni óhajtó okleveles tanítók szabályszerűen felszerelt folyamódványait november 30-áig a róm. kath. iskolaszék elnökségéhez küldjék be. 662 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A nagyváradai lat. szert. püspökség beélt gazdaságához tartozó **Püspökmező** majorban szervezett tanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: évi 776 kor. készpénzfizetés, 60 kor. takarítási átalány, 6 hl. buza, 12 hl. kétszeres és 4 öl tűzifa, természetben lakás. Amennyiben tanító a gazdaságban segédkezése összhangban tanítói teendőivel igénybe vétetik, erre köteles. Természetesen ezért még külön díjazásra számíthat, melynek mennyiségét a főpásztor állapítja meg. Csak okleveles róm. kath. tanítók pályázhatnak. Az okmányokkal felszerelt kérvények *november hó 25-ig* a főtisztelendő lat. szert. Egyházmegyei Hatósághoz küldendők Nagyváradra. A kinevezendő tanító állomását kinevezése után azonnal elfoglalni köteles. *Az egyházmegyei hatóság.* 648 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Hólaki róm. kath. iskolánál tanítónői állásra pályázat hirdetik. Fizetése 1000 korona, lakásra 300 korona. Nőmunkát tanítani köteles. Okmányok az iskolaszékhez intézendők. Választás november hó 30-án délelőtt. 660 1—1

Barossházán (Trencsén m.) üresedésben levő róm. kath. kántortanítói állásra pályázat kirdetik. Javadalma: 400 korona államségéllyel kiegészített 1000 korona járandóság. Nem állandó jellegű kántori mellékjövedelem címen: mindennapi mispénz 40 fillérével számítva évi 120 korona, Roskoványi-alapból 50 korona, Kluch-féle alapból 21 korona, templompénztárból 12 korona, offerák, sátorünnepek, rózsafüzérjátosságok alkalmával körülbelül 50 korona, temetési búcsuzutatókért nagykorúaknál a 5 korona 20 fillér, kiskorúaknál a 3 korona 20 fillér rendes fizetésébe beszámított összegben kívül körülbelül 180 kor. Természetbeni lakás: 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra, gazdasági épületek, iskolánál 1 pince és 1 magtár. 16 pozsonyi mérő első osztályú szántóföld, két első osztályú rét 156 öl, két konyhakert 85 öl és 1/2 telek után szabad erdőhaszonélvezet; ezek hasznóértékéből azonban körülbelül 36 kor. rendes fizetésébe be lesz számítva. Választás *november 30-án* ejtetik meg, mely határideig folyamódványok

címekre küldendők. *Pápay Endre* esperes-plébános elnök. 661 1—1

Pannonhalmi főapátság.

A **tárkányi** róm. kath. elemi iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma a 340 korona államségéllyel együtt 1000 korona, egy butorozott szoba. Kötelmei díjlelve szerint. Határidő *nov. 27.* Tárkány (Komárom m.). *Iskolaszéki elnök.* 656 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Az **ipolytarnóci** róm. kath. kántortanítói állásra *december 7-ére* pályázat hirdetik. Jövedelme: államségély 128 kor., tandíj 110 kor., párber után 23 kor. 20 fillér, földmunkáért 70 kor., stóla 100 kor., 6 H. 260 kor., föld és rét 72 kor., terményekben 377 kor., 10 öl fa 120 kor., jó lakás és házikert. A hitelszövetkezettel a könyvelést vállalhatja 150 kor. díjért. Kérvények plébániahivatalhoz Litke (Nógrád megye) intézendők. 651 1—1

Kalondai (Nógrád m.) róm. kath. kántortanításra pályázat hirdetik. Javadalma 367 kor., államségéllyel együtt 1000 kor. Ebben 3 1/2 kat. hold jó szántóföld bérértéke és párberbuza, mely egyszerre folyik be és minimálisan van értékelve. Isteni tisztelet (a hitániakon kívül) csak minden második vasárnap. A hitközség hajlandó teljesen megfelelő egyénnek a javadalmazást az állami tanítók fizetésének fokáig megjavítani; miért is személyes megjelenés *nov. 29-én* reggel 9 órára kértik. Okmányolt kérvények postán előre küldhetők *Gallus Péter* plébános címére Rapp (Nógrád megye). 654 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A **szabari** róm. kath. iskolaszék a megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: kétszobás lakás, gazdasági épületek, kert, 1000 korona készpénz, saját használatra 4 méter fa hazaszállítva, iskolafűtésről a hitközség gondoskodik, kántori illetmény körülbelül 80 kor. Tartozik a szabari főkegyházban tartatni szokott istentiszteletet végezni, mindennapi és ismétlő tanköteleseket oktatni. Esketési és temetési stóla külön van díjazva. Választás *november 29-én* délután 3 órakor Szabarban fog megejtetni. Kérvények *Kalocsai Alajos* incedi plébánoshoz küldendők. 655 1—1

Váci egyházmegye.

A **szarvasgedei** kántortanítói állomásra a választás nem november 18-án, hanem *december 3-án* lesz, melyre személyes megjelenés kívántatik. 659 1—2

Tápióság (Pest megye. Budapest szomszédságában) községben a róm. kath. hitfelekezeti iskolánál elhalálozás folytán megüresedett tanítói állásra pályázat hirdetik. Ezen állásra csakis okleveles, nős, zenében s a kántori teendőkben jártas tanítók pályázhatnak. A tanítói állás javadalma 1000 korona készpénzfizetés, melyből 800 koronát a róm. kath. iskolapénztártól, 200 koronát pedig állami fizetéskiegészítésből nyer. Természetbeni lakás, mely áll 2 szoba, 1 konyha, kamrából, továbbá 48 öl konyhakert haszonélvezete. Azon esetre, ha a gazdasági ismétlő iskola vezetésére a kellő szak-képzettséggel bír, ennek vezetésére is köteles s ezért 200 kor. külön díjazást nyer. Folyamódványok folszerelve *Szirmay János* plébános, iskolaszéki elnök címére Tápiósápra *november 28-ik* napjáig nyújtandók be. 653 1—1

A **nagykökenyesi** (Nógrád m.) róm. kath. kántortanítói állásra (azonnal elfoglatandó) pályázat hirdetik. Javadalmazás: természetbeni lakáson, melléképületeken és kerten kívül 9 kat. hold földiletmény. Munkaváltság 150 kor. Deputatum 5 öl tűzifa és 129 korona. Párber jelenleg 190 pár után páronkint 1 véka rozs és 20 fillér. Stóla és fundatio circa 90 kor. Kötelessége az I—II. vegyesosztályt vezetni, iskolaszéki jegyzőséget ellátni, mint kántor minden istentiszteleten működni, egyéb a díjlelveben megjelölt kötelességeket teljesíteni; adót, egyenértéki, patakszabályozási illetéket fizetni. Folszerelt kérvények a választás napjáig *november 26-ig* *Balás Gyula* isk.sz. elnök címére küldendők. 647 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A papateszeri osztálytanítói állás betöltendő. Dn 1000 korona, egy szoba butorozva, egy öl fa. A II—III. osztályt tanítani, egyik nembeli ismétlősöket szinte tanítani, a kántorságban segédkezni tartozik. Kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 645 1—1

Kislődön ujonnan létesített 3-ik osztálytanítói állásra december 1-re pályázat hirdettetik. Fizetése 1000 korona, ebből 900 korona államsegély, természetbeni lakás és (kertiletmény helyett) fűtéssel. Az állásra csak tanképesített férfitanító pályázhat. A kérvények december hó 1-ig az iskolaszéki elnökségéhez küldendők. Kislőd (Veszprém m.) u. p. Városlód. *Röthy Mihály*, iskolaszéki elnök. 649 1—1

A kaposfüredi róm. kath. iskolaszéki osztálytanítói állásra pályázatot hirdet november 28-ig. Javadalma: iskolapénztárból 800 korona, szobája fűtésére tüzfűtő természetben, értéke 50 korona, kertiletmény helyett 20 korona, államsegély 150 korona. Kötelessége a rábízandó osztályok vezetése, isteni tiszteletekre osztályt vezet, ott az összes tankötelesekre felügyel, a gazdasági ismétlő iskolában a közismereti tárgyakat a törvény szerinti óraszámban tanítja, a kántorságban a kántor akadályoztatása esetén segédkezni tartozik. Kántorságban jártas okleveles férfitanítók kérvényüket a kaposvári plébániahivatal címére küldjék. Választás november 29-én. Személyes bemutatkozás előnyös. Az állás december 1-én elfoglalandó. *Iskolaszéki*. 657 1—1

Egy volt kántor megvételre ajánlja a következő kézikönyveket: Tarkányi-Zsasskovszky: Kath. Egyházi Énektár, ára 12 kor, helyett 8 korona. Zsasskovszky: Karénekes kézikönyv, ára 4 kor, 20 fillér helyett 5 kor. Köppi: Orgonaiskola, ára 6 kor, helyett 4 kor. Teljesen új példányok. Cím a kiadóhivatalban. 664 1—1

Kisegítő okleveles tanítónő kerestetik félévre. Teljes ellátáson kívül havi 20 koronát kap. Utiköltség megterítettik. Cím a kiadóhivatalban. 646 1—1

Szóloóltványok azonnali, vagy tavaszi szállításra nagy mennyiségben kaphatók *Kintli György* plébános szóloóltványperő *Zalaszentlászlón*. Ára: szókvanymínőségű I. osztályú oltványoknak (több kitűnő bor- és csemegefajtáknak, zöme a készletnek rizling, oportó, gyöngyszőlő és az igen bő termő szlankamenka) ezenként 160 korona. II. osztályú 70 korona. Megrendeléskor az ár egy negyed részét előlegezni kérem. 658 1—3

Lemondás folytán állás nélküli róm. kath. kántortanító állást keres. Meghívást *Vajda Károly Nagyda* címre kérek. 624 2—3

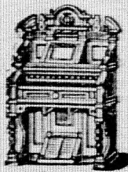
Az újranyű rajzoktatás szemléltető tárgyairól kérjen képes árjegyzéket *Takáts Endre* tanszer-műintézetétől Győr, Ujvilág-u. 19. 609 3—4

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pudás harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasut! állomáig. Tanerőknek s lelkészeknek különös százalékgondmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

KARÁCSONYI ÉNEKEK.

Orgonára és több énekszólamra hangjegyezve, csinos kötésű szöveggel együtt 3 korona. Van benne teljes éjtéli (eredeti) mise-ének, minden rész más-más dallam, és sok szép egyéb eredeti énekszerzemény, továbbá pásztor-nóta-interludium.

A kath. egyház énekgyöngyei című kiadványom csinos kötésű szöveggel együtt szintén 3 korona. E kiadvány a karácsonyi énekekkel együtt rendelve csak 5 korona.

Adventi offerorium énekhangokra és orgonára 60 fillér.

Temetőkönyvem

minden alkalomra búcsuzatókkal, gyászmise-énekekkel, imákkal, orgonára és több szólamra hangjegyezve, csinos kötésben (alkalmas zsebkönyv), új kiadásban 3 kor, 20 fillér. E könyv az egész országban sok ezer példányban közkezen forog. Püspöki hatóság által különösen ajánlva.

A pénz előleges beutalása esetén mindent portómentesen küldök.

Ha ugyanegy fajta műből öten együtt rendelnek, akkor csak négynek az ára küldendő be, ötödik ráadás. Vasvár (Vas megye).

631 2—3

Barabás István.

Eredeti **ZIMMERMANN**-féle zenekari, solo- és mester-**HEGEDUK ÉS GORDONKÁK.**

1. számú árjegyzék ingyen.

Magyarország és Ausztria számára egyedüli képviselő

HÖRL NÁNDOR

Pozsony, Ventur-utca 24. sz.

Ezen vonóhangszereket kizárólag a **ZIMMERMANN**-féle műteremből szállítom megrendelőimnek, ezek tehát nem tévesztendőek össze a cseh tömeghangszerekkel, vagy egyéb kevésbé értékes gyártmányokkal. Lelkeseknek és tanítóknak solo-hegedűket 100 K-án felül részletfizetésre is szállítok.

A legelsőrangú, legújabb leghívó-szerkezetű házi, iskolai és templomi

HARMONIUMOK

legjobbnak elismert beszerzési forrása az országban. 3. számú árjegyzék ingyen.

